

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ЙОГО ВТІЛЕННЯ У РОЗРОБЦІ ТЕОРІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНОСТІ

Інформаційне суспільство, створюючи нові форми соціальної взаємодії і мережеву структуру соціальних відносин, орієнтується на механізм соціального партнерства як необхідного елементу будь-яких соціальних зв'язків.

Для формування ринкової економіки та демократичного суспільства соціальне партнерство пропонує неконфронтаційні шляхи взаємодії різних соціальних груп, які мають різні інтереси, настрої і очікування, але можуть спільно діяти, щоб досягати поступових і послідовних змін на краще у підвищенні добробуту громадян, створенні нових демократичних інститутів, розбудові громадянського суспільства. Це дає можливість розглядати соціальне партнерство як особливий напрям діяльності держави, що сприяє побудові нових соціально-економічних відносин, адекватних трансформаційним змінам у розвитку українського суспільства.

Соціальне партнерство як система відносин, що відображає соціально-економічні інтереси людей у процесі трудової діяльності, є базовою категорією для становлення моделі соціально-орієнтованої ринкової економіки будь-якої держави.

Соціальне партнерство – це не явище, а процес, оскільки може змінюватися його мета, завдання та зміст, виходячи з ситуації, в якій знаходиться держава, суспільство, підприємства, соціальна група чи окремих індивідуум. Природа соціального партнерства як спеціального виду суспільних відносин обумовлена потребою взаємного узгодження і захисту інтересів різних соціальних груп, найманих працівників, бізнесу та їх об'єднань, а також органів державної влади і місцевого самоврядування на основі договірних, рівноправних відносин.

Соціальне партнерство представляє собою систему зв'язків між працівниками, роботодавцями, а також органами державної влади та місцевого самоврядування щодо погодження інтересів в соціально-трудовій сфері, крім того, воно служить для зниження рівня конфліктності в суспільстві.

Предметом соціального партнерства найчастіше виступають: підготовка та використання людських ресурсів; захист прав працівників на підприємствах; охорона праці, екології; забезпечення зайнятості населення через створення нових робочих місць. Відтак, соціальне партнерство зачіпає інтереси держави, суспільства та індивідуума. Предмет соціального партнерства охоплює не тільки сферу праці та розподілу доходів, а й сферу споживання, охорони здоров'я, освіти, соціального страхування і пенсійного обслуговування.

Об'єктом соціального партнерства є будь-яка соціальна група. На думку В.А. Міхєєва, «об'єкти соціального партнерства – це реальне соціально-економічне становище різних соціально-професійних груп, прошарків, спільнот; якість і рівень їх життя під кутом зору соціально можливих і соціально гарантованих способів отримання доходу, розподілу суспільного багатства відповідно до міри і якості праці, як реально здійсненого зараз, так і вже здійсненого в минулому» [1, с. 16].

Особливостями соціального партнерства є те, що:

- в рамках соціального партнерства взаємодіють сторони, які мають різні інтереси, на вигідних для себе умовах;
- соціальне партнерство є локомотивом розвитку громадянського суспільства;
- соціальне партнерство передбачає договірні відносини на основі компромісу, консенсусу;
- соціальне партнерство в деяких випадках може погіршувати соціально-економічне становище однієї із сторін, якщо залучення в цей процес відбувається під тиском.

Концептуальні основи соціального партнерства знаходять своє втілення в розробці теорій соціальної дії, соціальної солідарності, а також таких близьких і досить часто вживаних понять, як соціальна злагода, соціальна згуртованість [3, с. 54]. Зокрема, під соціальною дією розуміють усвідомлену, орієнтовану на інших дію суб'єкта, яка обумовлена певною особистісною мотивацією.

Сутність соціальної взаємодії полягає в тому, що лише у взаємодії з іншими людьми людина може задовольнити більшість своїх потреб, інтересів, цінностей. Та і сама по собі взаємодія є основною життєвою потребою людини [4, с. 41–42]. Соціальна дія (взаємодія) розглядається як процедура взаємного обміну діяльністю між різними верствами суспільства, індивідуумами, групами, державними інститутами.

У свою чергу соціальну злагоду можна описати певними загальними діями, цінностями, переконаннями, що виникають в процесі взаємодії між різними соціальними групами, індивідуумами. Соціальна згода є інтегративною характеристикою суспільства і дозволяє коректно інтерпретувати соціальні зміни.

Однією з умов становлення соціальної злагоди є близькість культурних традицій різних верств і ціннісна єдність суспільства, оскільки дані фактори забезпечують високий рівень розуміння прагнень, вчинків і дій інших людей [2, с. 12].

Під поняттям соціальної згуртованості розуміють взаємодію суспільства і держави для розв'язання окремих соціальних проблем, конфліктів з метою збереження стабільної ситуації.

З вищевказаних понять можна відзначити, що соціальне партнерство дозволяє уникати конфлікту, напруженості, протиріч між суб'єктами громадянського суспільства.

Отже, соціальне партнерство, насамперед, потрібно розглядати як цивілізовану форму суспільних відносин у соціально-трудовій сфері, що забезпечує узгодження і захист інтересів працівників, роботодавців, органів державної

влади, місцевого самоврядування шляхом укладення договорів, угод і спільне прагнення досягнути консенсусу, компромісу за найважливішими напрямами соціально-економічного та політичного розвитку.

Список використаної літератури:

1. Михеев В.А. Основы социального партнерства: теория и политика: учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
2. Пономарев В.Ю. Достижение социального согласия в условиях современного российского общества: социологический анализ: автореф. дис. канд.юр.наук: 22.00.01 // Саратов. гос. ун-т. – Саратов, 2004. – 14 с.
3. Сергіна Т.О. Соціальне партнерство як ефективна форма соціальної взаємодії у попередженні соціальних ризиків, організації колективних дій / Т.О. Сергіна // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Серія: Державне управління. – 2014. – Т. 15, Вип. 287. – С. 53–60.
4. Соболев Т.В. Соціальна дія та соціальна взаємодія – засади порівнюваності понять / Т.В. Соболев // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Секція: Філософія. Політологія. – 2009. – №91–93. – С. 41–45.